

0722 531 385

השבוע בקו
שנכנס ארר סרבין בשפחה
ניתן להאזין לשיעורים מיוחדים
הכנה לימי הפורים
כפי השבועי המספיעים שליט"א
בהרכב המרכזי שלוהה 9
ובשלושה מיוחדת לפורים 30

גליון שלוש מאות בס"ד

גליון שבועי לגילויי אור הנשמה ע"פ משנת הבעש"ט הק' ותלמידיו

פרשת פקודי תשפ"ד / גליון שלוש מאות

הלימוד היומי בכפרי חסידות

Table with 2 columns: יום (Day) and מד"ה (Mishna). Rows include ראשון, שני, שלישי, רביעי, חמישי, and dates for the week.

דוח אפנו נקודה מתוך דא"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מצות השראת השכינה היא שהאדם יעשה מה שציוה ה', והוא יתברך כבר ישרה בו שכינתו

כשנגמרה כל מלאכת המשכן כתוב "ותכל כל עבודת משכן אהל מועד, ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו" (לס, ב). ויש לבאר לשון "ותכל", שמשמע שכלתה מאליו. וכן יש לבאר מה ענין "ככל אשר צוה ה' את משה" לבאן.

הנה עבודת המשכן היא להשרות שכינתו יתברך בתוך כל אחד ואחד, כדברי האלשיך הידועים (תרומה) "ושכנתו בתוכם - בתוכו לא נאמר, אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד". והנה כיצד אפשר שקרוץ מחומר בשר ודם ישכין אורו יתברך בתוכו, הרי מה אנו ומה חיינו.

אלא השי"ת הוא המשרה שכינתו עלינו, רק שתלה זאת במעשינו, בתורה ובמצוות ובעבודת המשכן. ואמנם זוהי עבודתנו, לעשות כל מה שציוה ה', והשראת השכינה נעשית מאלוהי על ידי השי"ת. וכידוע מהמגיד הקדוש ממעורטש זי"ע על הכתוב "לך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש במעשהו" (תהלים סב, ט), שבאמת השי"ת עושה הכל, ואנחנו רק עושים מעשה פשוט וגשמי, והשי"ת מחשב לנו כאילו אנחנו הבאנו השראת השכינה ומשלם שכרנו.

וזהו "ותכל עבודת משכן", שנגמרה מלאכת השראת השכינה מאליו, על ידי ש"ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו". וזהו שברך אותם משה "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם ויהי נועם וכו' ומעשה ידינו כוננו עלינו" (תהלים צ, ט). שעל ידי שיתכוננו המעשים ישרה שכינתו בנו.

והרי לנו שכל אחד בכל מצב יכול לזכות להשראת השכינה ולהיות קרוב אליו יתברך, כי אם ההשראה היא ממנו יתברך, הרי אין מעצור בידו מלהושיע אם רב ואם מעט, ורק צריך לקיים "ככל אשר צוה ה'" בפשיטות. וכמו שראו ביציאת מצרים שהיו ישראל במ"ט שערי טומאה, ובמעשים גרידא של דם פסח ודם מילה וכו' לנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא" (שמות רבה ב, ה).

על כן יטהר ויתקדש האדם לעשות מה שציוה השי"ת בלי חשבון באיזה מצב הוא עומד, כי דווקא על ידי כן ישרה בו אורו יתברך.

מקור: מתוך רעוא דרעיון ויק"פ תשע"ח; הדעה והדיבור רנ"ח

Two boxes containing 'ברכת מזל טוב' (Congratulations) messages. The first mentions 'יצחק פוקס שליט"א' and the second mentions 'יצחק פלדרמן שליט"א'.

עבודת הפרשה מספרי החסידות - בשפת המעשה דיבורי חסידות

שכינה במעשה ידיכם

ה'תפארת שלמה' מלמד אותנו שכל הפרנסה מתקדשת ועל הכל שורה השכינה, ומבחינה זו יש במצוות הפרנסה המשכה גדולה יותר מכל המצוות

את כל הכרי, אלא אותה חיטה באמת ממשיכה את הקדושה על כל הכרי כולו!

אך מוסיף ה'תפארת שלמה' תנאי לכך: "זהו 'שתשרה שכינה במעשה ידיכם', רוצה לומר, כל מעשה ידיכם בבית ובחוץ במשא ומתן, תכווננו הכל לשמים לצורך גבוה, לצדקה ולהוצאות בניו לת"ת וכדומה, שיהיה זה מקום להשראת שכינה במעשה ידיכם ולברך אתכם. וזהו 'ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו' - שיהיה בכוונה הרצויה לשם שמים, ואז 'ומעשה ידינו כוננהו' - תשרה השכינה עליה". זה נכון שהפרנסה כולה מתקדשת כיון שהיא נצרכת לך גם בשביל שכר לימוד לילד שלך, אבל אדם צריך לכוון את זה. כשאדם יוצא לעבודתו, הוא צריך לחשוב על כך שהוא הולך להשיג כסף עבור שכר לימוד וצדקה. או אז, אזי גם יתרת הכסף, שאינו משמש למצוה, גם הוא יתקדש בקדושה של מעלה.

מחומריות לקדושה עליונה

כל יהודי הוא בעצם עסקן וגבאי צדקה. על כל אחד מוטל התפקיד לפרנס את ביתו, לשלוח את ילדיו לתלמוד תורה, לחלק צדקה. בשביל זה הוא צריך לעשות יותר מאשר הכסף המינימלי לתלמוד תורה. הוא צריך לצאת ולעסוק לפרנסתו. אבל זוהי טעות לומר שרק כשהוא עובד עבור כספי הצדקה זוהי מצוה. ה'תפארת שלמה' מלמד אותנו שכל הפרנסה מתקדשת ועל הכל שורה השכינה, ומבחינה זו יש במצוות הפרנסה המשכה גדולה יותר מכל המצוות. שכן אם בלולב ישנה השראת השכינה רק על הלולב, הרי במצות צדקה ממשיכים את השכינה על כל הכסף כולו. שתשרה שכינה במעשה ידיכם, יהיה מה שיהיה.

זוהי מהפכת ההסתכלות החסידי, שלוקחת את כל דברי החולקין ונותנת להם משמעות אחרת לגמרי. בדרך כלל האדם המתעסק במשא ומתן, חש שהוא נמצא בעולם זר ומנוכר מאור השי"ת. עולם שכולו בינס ותאוות ממון או הצלחה גשמית. פתאום מתברר שכשיצא האדם לעבודה, הוא פשוט הולך להמשיך השראת שכינתו יתברך על כל הכסף ועל כל העבודה, משום שאותה השראת השכינה שיש על המעשרות שהוא יתן מהמשכורת, חלה גם על כל העבודה כולה. הוא מתעסק כל היום עם השי"ת, הוא יצא לעבוד כדי לקיים מצוות השי"ת, וגם שאר הכסף, כיון שמביא לבסוף את קיום המצוות והקשר עם השי"ת, הרי לשם כך נוצר, ואם כן ראוי שתשרה עליו שכינה.

התנאי הנדרש לכך הוא רק כוונה. שהאדם באמת יזכור שהוא הולך לעשות כאן מצוה בנתינת מעשר והשראת שכינתו יתברך על הכסף, וישים את זה בראש מעייניו בעבודתו. כך הוא מצא את השי"ת בכל עבודתו ובכל פרט מפרטי החיים.

ר' זאנוול הוא אחד השד"רים הטובים בעולם. הוא חוזר מחו"ל עם עשרות מיליונים, ושרשרת מוסדות תורה וארגוני חסד עומדים על מלאכת הקודש שלו. הוא ללא ספק אחד מגדולי מזכי הרבים, והוא יודע זאת היטב. לכן היה זה מוזר לרבו כשר' זאנוול הגיע ואמר שהוא רוצה להפסיק את הנסיעות לחו"ל.

"מה קרה?", שאל אותו רבו, "הרי אתה יודע כמה משפחות עניות תלויות בלחם שלך, אתה יודע כמה בחורים נחשלים הצלת מהרחוב, אתה יודע שערות והושעת לאלפים ורבבות. למה אתה בורח מהתפקיד הרם ורב הזכויות?".

ר' זאנוול שפך את לבו. "אני יודע שאני פועל רבות, אבל זה רק כמה שעות בודדות. אני יושב אצל נגידים שעתיים בכל יום וזהו. שאר היום מתבזבז באמריקה על לא דבר. אני סתם מתרוצץ לקשור שקרים עם עסקנים וליצור חברויות עם נגידים, אני לא באמת עוסק שם באיסוף כסף כל היום. כך יוצא שמתבזבזים לי ימים ושבועות שלמים. יצאתי לחו"ל לאסוף כסף, לא לבזבז זמן".

"תנוח דעתך, יקירי", הרגיע אותו רבו, "אפילו לא רגע אחד בחו"ל אינו בזבז זמן. אתה חושב שרק אותן שעתיים שאתה יושב אצל הנגיד אתה עוסק במצוה. טעות בידך. מאותו רגע שיצאת לשדה התעופה ועד לאחר שחזרת וחילקת את כל הכסף - הכל מצוה אחת גדולה".

גם מעשה ידיכם שבבתיכם

ה'תפארת שלמה' מדייק בנוסח הברכה שבירך משה רבינו את עושי מלאכת המשכן "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם", הרי לנו שלא רק במעשה המשכן תשרה שכינה, אלא בכלל במעשה ידיהם!

וזה לשון קדשו: "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם" - לא על מלאכת המשכן לבד, כי גם על מעשה ידיכם אשר בבתיכם תשרה השכינה והברכה, אחרי אשר כבר הרימותם את תרומת ה' לנדבת המשכן, ומעתה תחול הברכה על הנשאר לכם. כי כן דרך התרומה, חטה אחת פוטרת כל הכרי ובע"ב מתברך על ידה, כמו שכתוב 'בחזונו נא באת וגו' והריקותי לכם ברכה עד בלי די'. וזהו שכתוב אחר הפרשת המעשרות 'השקיפה ממעון קדשך וגו' וברך את עמך', כי כשנותן חלק הגבוה תשרה הברכה על הנשאר מעתה". כשאדם נותן מעשר, זה לא ממשיך השראת השכינה רק על המעשר לבדו, אלא על הכרי כולו! הכרי כולו מתקדש ומתברך!

וכל כך למה? משום שאם כדי לתת מעשר עשרה אחוזים עלי הירוויח מאה אחוזים, אזי כל מאת האחוזים הם קדוש לה'! הם יוצרים יחד את השראת השכינה, ואם כן גם עליהם שורה השכינה. זאת אומרת שלא סתם חיטה אחת פוטרת

פורים פנימי

למה השמחה של 'פורים' תופסת את כל אחד בכל מצב או גיל? ומה היא ה'נקודה' של פורים שחשוב לא לשכוח אותה?

פורים גם לקטנים...

משפיע: שלום וברכה אברהם יצחק. נו? כבר מגיע פורים... ס'קומט שוין פורים.

אברהם יצחק: א וודאי... כולם מתכוונים כבר. כולם כבר שמחים. בדיוק הזדמן לי בתחילת השבוע לשמוע שיחה של שני בחורים צעירים, בקושי בר מצוה, שאחד מהם הזכיר לחבירו שבעוד שבוע כבר פורים! והשני כל כך התרגש כאשר קלט שפורים כל כך קרוב, עד שכמעט פצח בריקוד מרוב שמחה... זה היה יפה לראות איך ממש כל אחד שש ושם רק לשמע הבשורה שפורים מתקרב...

משפיע: אתה מתכוין להגיד שאפילו קטני המוח שאינם מבינים בכלל את מהות קדושת היום של פורים, גם הם שמחים ומתרגשים. אבל בכל זאת, מה מרגש אותם? למה הם כל כך שמחים עם היום הזה אם הם לא מבינים את מהות היום הזה?

אברהם יצחק: זה בכלל לא שאלה. הילדים הם הראשונים לשמוח... כל ה'אקשן' והבלגנים, שיכורים, פורים רב, פורים שפיל, א גאנצע מצב! מה השאלה בכלל! הילדים כבר מרוגשים ומצפים לפורים כבר שבועות שלמים לפני פורים...

משפיע: אני חשבת כי גם בזה יש איזה פנימיות. זה מבטא שכל אחד ואחד יש לו שייכות לאור הגדול של פורים: בכל מצב ומצב אפילו הנמוך ביותר יכולים לקבל את האור פורים: עד כדי כך שאפילו הילדים הקטנים גם מרגישים וחשים את השמחה של פורים. אלא מאי? כל אחד תופס את זה לפי ההבנה שלו. ולכן אצל הקטנים זה נתפס ומתבטא בחלקים החיצוניים של פורים - הגם שגם בדברים הללו ישנם סודות ורמזים עמוקים - כי אינם משיגים יותר. אבל כמובן שכלל שהשכל גדל והולך, כך הימים האלו צריכים לקבל משמעות יותר פנימית ומרוממת.

אברהם יצחק: נכון מאוד. בעצם אני תופס עכשיו שגם אצלי זה קורה. הרבה פעמים כאשר אני נזכר מיום הפורים מתעורר תחילה הזכרון של מצב השכרות וה'אקשן' המתרחש אז... לפעמים אני תופס את עצמי שכבר עברו חמש דקות 'פארקלאצט' לגמרי רק בחלק הזה... אז אולי אני בעצם גם כמו אותם ילדים קטנים?

משפיע: תראה. פורים זה באמת יום שמח. יש בו את כל הטעמים שבעולם. ואפילו בחיצוניות מרגשים את זה. והטבע שלנו שהרגש שלנו נמשך במבט ראשון אחר החיצוניות, ובפרט שהם מלוות אותנו כבר מעוד היותינו עוללים קטנים. זה לא רע, זה הרי בסך הכל אידישע חוויות, וודאי מונח גם בזה אור וקדושה. אבל כאשר מתבגרים והשכל גדול מכוניסים באותם ההרגשים עצמם תוכן ומשמעות פנימית.

אברהם יצחק: אז אולי נדבר באמת מה התוכן של ההרגשים הללו?

משפיע: הבה נחשוב יחד איזה סוג מחשבות עולים בלבך בעת שאתה מצויר לעצמך את ה'מצב' של הפורים? מה אתה מרגיש כאשר אתה מדמין את עצמך בגילופין באמצע סעודת פורים? הרי ברור שיש לך איזה תמונה שאתה רוצה למצוא את עצמך שם...

אברהם יצחק: או אה, אי אפשר בכלל לתאר איזה תמונות עולות לי בראש! אני מדמין את עצמי בעת משתה היין... איזה געגועים והרגשים... הנקודה הפנימית מתעוררת ואני מתמלא בגעגועים צום טאטן אין הימל... בהשתפכות הלב... מ'קען רעדן א אמט'דיג אוארט צום אייבערשטן... הלב פתוח לראות בכל אחד מ'שראל איך שהוא כל כולו טוב... הגעגועים העולים על הלב בשעות האלו אי אפשר

לתאר...

משפיע: או אה... אתה הרי אומר כ"כ טוב... שפתיים יישק, תמשיך תמשיך...

אברהם יצחק: מה עוד? עוד כל מיני סוגים של מחשבות כאלו. פתאום מרגישים שהכל טוב, הכל אור, ס'איז א ליכטיגע וועלט! א וועלט פון אייבערשטן! כל היהודים הם טובים "אלע זענען גוט", לא רוצים שום דבר רק רוצים את הקב"ה ואת התורה הקדושה...

משפיע: בינתיים אני רואה שאתה מדבר דיבורים של תוכן. כאשר אתה מתאר לעצמך תמונה של ה'מצב' החיצוני של פורים, זה מתבטא אצלך עם פתיחת הלב להקב"ה והרגשים נעלים וקדושים מאוד... זה הרי כל כולו פנימיות...

אברהם יצחק: צודק. נכון מאוד. זה אכן התמונה העולה לי בראש, אבל אני מקוה שאני באמת אחוז בזה, ואני לא מרמה את עצמי...

משפיע: לא צריכים לעשות כל כך הרבה חשבונות! הנקודה היא אמיתית, וזה כבר מספיק לנו. כל התעוררות כזו מבטאת איזה נקודה אמיתית שיש לנו בלב, ואין לשער כמה חביבות וחשיבות יש לכל דיבור ומחשבה כזו אצל הקב"ה.

אברהם יצחק: אז המשפיע מרגיע אותי שיש לי קשר עם התוכן הפנימי של פורים כאשר עולים לי כאלו תמונות בראש.

משפיע: נכון. אבל אני רק צריך להדגיש שאכן כאשר התמונות והציורים האלו עולים במוח, אתה צריך לזכור להתחבר לנקודה הפנימית של פנימיות הלב היהודי, וכפי שתוארה קודם בטוב טעם ודעת, לא להישאר רק בצדור ודמיון החיצוני של המצב וה'אקשן'. ובשביל זה צריך כבר עתה לפני פורים להתחבר לנקודה הזאת, ולהתחבר באופן פנימי על הנקודה של היום הקדוש הזה, וזו תהיה הגישה שלך לכתחילה כאשר אתה ניגש למצוות היום לסעודת פורים ולמשתה היין. כאשר גישה זו תהיה ברורה אצלך כבר לפני פורים, זה יועיל גם להבא שהם ילוו אותך למשך כל השנה, לחיות עם נקודות פנימיות שהתעוררו בפורים.

כאשר מתגלים ההסתרות הלב מתפרץ...

אברהם יצחק: אבל בעצם אני חושב עכשיו שזה לא קשור דווקא לפורים, זה מחשבות שצריכים בעצם לחשוב כל השנה, קירבת השי"ת אהבת ה', אהבת ישראל, כל אלו הם מחשבות שיהודי צריך לחיות עם זה כל השנה, מה זה קשור עם יום הפורים דווקא?

משפיע: כי 'כנס יין יצא סוד', והמחשבות וההרגשות האלו הם הנקודה הפנימית הטמונה ומוסתרת בלב כל יהודי, אלא שבמשך כל השנה היא מוסתרת בכל מיני לבושים המסתירים את זה, ועתה ביום הפורים ובפרט בעת 'משתה היין' יוצא ומתגלה ה'סוד' הזה.

אברהם יצחק: אבל אני חושב לעצמי, מה קשור פורים לבכיות געגועים ותשובה האם פורים נועד לכל מיני סוגים של דיבורים ושיחות נפש בין חברים? הרי פורים הוא יום שמחה וששון, יום משתה ויום טוב, צריכים לרקוד ולשמוח בכל הכח...

משפיע: נכון, אתה צודק. פורים הוא אכן יום שמחה, אבל אנו צריכים לקלוט איזה סוג של שמחה יש לנו בפורים, כי הרי אינו דומה השמחה של פורים לשמחת יום טוב או לשאר שמחות שיש לנו במשך השנה. השמחה של פורים

היא כי בפורים מתגלים כל ההסתרות, בפורים מתגלה ש'ונהפוך הוא' שכל ההסתרות כולם הם גילוי אלקות, מתגלה ש'אין עוד מלבדו' ואין שום מסך המסתיר את זה. אנו קורים את המגילה איך שכל הנעשה והקורה בעולם, וכל מעשה ועניין בעולם בכללות ובפרטות, הכל הוא יחוד אחד גדול, הכל הוא הקב"ה, והגילוי הזה משפיע עלינו שמחה נפלאה בלי שיעור וגבול, אך בד בבד הוא גם מעורר בנו בכיות, געגועים, תשובה, אהבת חברים ודיבורי שלום ואמת בין איש לרעהו!

אברהם יצחק: למה?

משפיע: כי כאשר נופלים פתאום כל המסכים וההסתרות, הלב מתפרץ בהתרגשות עצומה ונפלאה, וכל הרגשות המודחקים בלב פנימה במשך כל השנה גולשים החוצה בכל מיני אופנים וצורות שונות. כמובן שכל זה בא מתוך הרגשה עצומה של שמחה, היהודי שש ושם כאשר נתגלה בו מי הוא ומה הוא, לאיפה הוא שייך, וכמה הקב"ה קרוב אליו בלי שום מסך המבדיל.

לא לשכוח את ה'נקודה'

אברהם יצחק: אז איך מתכוונים לאור הגדול הזה? מה באמת הצורה הנכונה לחשוב בעת שעולים בי כל מיני הרגשות כאלו?

משפיע: העיקר הוא לא לשכוח את הנקודה. כי לפעמים מתוך הרגשות העזים יכולים גם כן לסטות מן המטרה הנרצית, ולכן עיקר ההכנה היא לתפוס את הנקודה ולחקוק אותה היטב בכדי שזכור אותה בשעת מעשה. ומה היא הנקודה? **נקודת האמונה.** ישנם כמה נקודות יסודיות של אמונה שנתגלו לנו בנס של פורים, שאינם אנו ששים ושמחים, **קודם כל** מה שנתגלה ונראה בחוש ממש שכל תנועה ומקרה בעולם מכוון ומושגח ומונהג מהקב"ה לבדו, והסתלק ההסתרה של הטבע המסתיר על גילוי האלקות העולם (וזה הוא כבר גם הנקודה של 'מחיית עמלק', אשר עמלק הוא כח ההסתרה בבריאה לחיות רק עם הטבע, אשר קר'ך' מלשון מקרה).

כמו כן בנס הזה נתגלה נצחיות של כלל ישראל ושל כל יהודי ויהודי כי נתגלה שאפילו בעת שכלל ישראל היה במצב נמוך כל כך שאין שווה להניחם' ונהגו ושקעו בזההמת טומאת העמים, לא עזבונו הקב"ה ושמע לתפלתינו ורצה בנו (וגם זה נקודה של מחיית עמלק אשר הוא טימא את כלל ישראל אשר קר'ך' מלשון טומאה כמבואר בחז"ל).

וחוץ מזה, נתגלה גם איך שכל העולם סובב והולך סביב כלל ישראל. כל מחשבות הגויים ותכונות שלהם, אף כשהם חושבים לרעה, לא רק שזה לא עולה בידם, אלא הכל מתהפך ומתגלה שהכל לטובת כלל ישראל, כי הם תכלית וראשית הבריאה וכל העולם משועבד להם, כי רק הם מגלים מלכותו יתברך שמו בעולם (וזה כח העמלק שהיה הראשון ללול וללחום עם ישראל וקפץ וקירר את האמבטיה הרוחחית). ושלש הנקודות האלו, מביאים יחד בלבנו מסקנא אחת: **אני שייך להקב"ה, והמטרה היחידית שלי היא לגלות את הקב"ה בקרבי ובכל הסובב אותי!**

אברהם יצחק: שמעתי כאן כמה נקודות שהזכיר המשפיע בקיצור ממש, גילוי אלקות בהנהגת הטבע, גילוי חביבות הקב"ה לכל יהודי, גילוי שיהודי הוא תכלית הבריאה. אני מקוה שקלטתי נקודה זו כראוי...

משפיע: יפה מאד, והייתי מציע לך לפתוח את הספר הקדוש 'קדושת לוי' בקדושות לפורים, וללמוד לכל הפחות את הקדושה הראשונה שם, והלוואי שתספיק יותר את שאר הקדושות שם, ושם תראה ביתר בהירות את הנקודה הזאת בעה"י.

אברהם יצחק: יישר כח, און א פרייליכע פורים.

נרבת התחן הרב **מרדכי יצחק קרייזשסקי** שליט"א
יזרע' שמחת נישואיו למזל טוב
בסבת מרת העשרת יתן וילחשינו ויז יתן לבנות בית נאמן בישראל
שתקיים יום ג' באולם "אטאטייכע" -

2000 ג'וינות לזיכוי הרבים
נרבת יזרענו החשוב ר' **משה רוב ראזנבערג** שליט"א
לביכה הצליחה בכל הענינים
בסבת מרת העשרת יתן וילחשינו ויז יתן לבנות בית נאמן בישראל

מקדש ש'ע"ג
הרה"ח ר' **יוסף ב"ר שמואל** ז"ל ו**ואלבערג**
נפ"ק ו' אדר
נרבת בניו הרה"ח ר' **שמואל** שליט"א הרה"ח ר' **אזרן** שליט"א

דביקות עד דלא ידע

איך יתכן שהשכרות שהוא איסור חמור, הופך פתאום למצות היום? מנין נובע הכח של קל שבקלים למסור נפשו על קידוש ה' ואיך זה מתבטא דווקא כשהיהודי מאבד את דעתו?

א

הנהגה השונה של פורים

רבינו האריז"ל כותב על האור של פורים, שהוא אור גבוה מאד שאינו מתגלה בשום זמן ומועד אחר בשבתות או בימים טובים, לבד מביום הפורים, אחת בשנה.

החידוש המיוחד והשונה של היום יש לו ביטוי אף בהלכה למעשה, שאנו מוצאים ביום זה צורת הנהגה שלא מצינו בשום זמן אחר, עם המצוה הבלתי רגילה: "חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי!"

צריך להבין כמה ההלכה הזו היא חידוש מופלא, כי השתיה של שכרה בכל זמן אחר הוא איסור גמור על פי תורה (ולא מידת חסידות כמו שיש החושבים); שתיית היין המותרת זו רק שתייה באופן של 'יין המשמח', דהיינו שתיה שהאדם לא מאבד כלל את הראש שלו, והשתיה רק עוזרת לו להתגבר על מחסומים והגבלות של בושה וכיו"ב, ולפתוח חלקי נפש עמוקים יותר (שאמנם גם בכך צריך זהירות, וכפי שצדיקים הדריכו, שהשתיה צריכה להיות באופן של 'כוסית מתוך שמחת' ולא 'שמחתי מתוך כוסי' דהיינו, שהיין יבוא כביטוי לשמחה הפנימית שנמצאת בתוכנו, ולא שהיין הוא יבוא לנו את השמחה דו"ל). אבל שתייה באופן של 'יין המשכר', שהאדם מאבד את דעתו ואת כח הבחירה שלו לגמרי, והופך להיות כמו בהמה, זה איסור גמור וחמור, שחז"ל אמרו על כך 'לא תרוי ולא תחטי' כיון שכשאין לאדם את כח הדעת, זה אם כל חטאת.

צדיקים היו מזהירים אפילו משהיית מעט יין, כשהוא לא מתוך מצב של שמחה, והמליצו בלשון חז"ל "סתם יינם אסור" שכל שתיית יין בסתם אסורה, כי גם שתיית יין מועטת גורמת לידיה כל שהוא בכח הדעת והבחירה של האדם, ורואים זאת בימינו אצל נהגי רכב שגם שתיית מעט אלכוהול שאינה הופכת את האדם לשיכור של ממש אסורה להם, כיון שגם זה גורם לשטשוט מסויים בגוף האדם, שלוקח מהאדם את כח הבחירה הבריאה שלו, וזה נחשב אם כן כאיסור, וקל וחומר נכדו ונינו של ק"ו ששתיה להשתכר לגמרי, שלוקח מהאדם את צורת האדם שלו, הוא דבר מגונה ומאוס שנושלל מכל וכל.

אך בפורים, כשם שהאור של היום הוא אור שאינו מאיר בשום זמן אחר, כך הנהגה בפועל מכל זמן אחר, מצוות היום הפלאית הוא בדווקא להשתכר לגמרי! וכפי שחז"ל פירשו להדיא 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', דהיינו שהחייב הוא להיות ממש שיכור כלוט ולאבד את הדעת לגמרי ממש! אמנם להלכה למעשה מצינו דעות בפוסקים וכבר בראשונים, אם להלכה פי חובב להשתכר בפועל, והרבה מגדולי הפוסקים נקטו שגם בפורים אין להשתכר, רק לשחות יותר מהרגיל, אבל מ"מ מצינו להרבה מגדולי ישראל שהתשכרו בפועל ממש, וכפשוט הפשוט בדברי חז"ל, כן ידוע על הגה"ק ה'דברי חיים' מצאנו ז"ע, וגם אצל אלו שלא נמנו על עדות החסידים ידוע כן כמו הגה"ק ר' ישראל סלנטר זצ"ל שהיה משתכר בפועל ממש.

ומה הביאור? איך באמת התירו יהודי בפורים לאבד את צורת האדם שלו? זה מוביל אותנו להעמיק באותו אור מיוחד שמאיר בפורים בשונה מכל השנה.

ב

ה'עצם' של יהודי

הביאור הוא כי צורת האדם שלנו היא הרבה יותר עמוקה ממה שאנו חושבים ומרגישים. הכחות הרגילים שאיתם האדם חי בדרך כלל זה כח המידות שלו, או את הרובד העמוק יותר, כח השכל והמוחין שלו, אבל יש בנפש כח עוד יותר עמוק, הכח של עצם האדם. זה המקום העמוק והחזק ביותר בנפש האדם, שהוא מתגלה בנפש האדם רק בעת שהוא נמצא בעת צרה ומצוקה כשחיי תנונים תחת איום ממשי, שאז פתאום מתעוררים באדם כחות אדירים ועוצמים שמעולם לא שיער שהם נמצאים בו, כיון שהתעורר כח ה'עצם' שלו, וכידוע הרבה סיפורים שאנשים מספרים על כך. וכמה שכן ה'עצם' הוא חזק ועצום בכל נבוא שהוא, כשמדברים לגבי עצם של יהודי זה הכח העצום ביותר ששייך להיות.

וזה הוא כח ה'מסירות נפש' שגנוז בעומק נפשו של כל יהודי באשר הוא, אשר "אפילו קל שבקלים מוכן למסור נפשו על קדושת שמו יתברך" כלשון קדשו של בעל התניא ז"ע, וכשבעל התניא ז"ע מדבר על 'קל שבקלים' הוא לא מדבר על אברך שיכול לפעמים להתעצל בכונת התפילה, אלא אל אותו יהודי שיושב במערב ביה"מ, זה שמתנגד לכל תקנה חדשה וכוועס תמיד על הרבנים, וכל דבר שבקדושה הוא לו למשא כבד שהוא מבקש ליפטר ממנו, שפתאום מכריחים את אותו יהודי לכפור בה, והוא מוכן להשליך את כל חייו מגדל ולהיהרג על קידוש ה'!

שמעתי פעם מהגאון ר' שמשון פינקוס זצ"ל, שסיפר מעשה שהיה במלחמת העולם האחרונה במחנות של הנאצים ימ"ו, שהיה שם יהודי צדיק אחד שהקפיד במסירות נפש שלא להתגאל במאכלות האסורות שהוגשו שם, והיה חי רק על קליפות תפוא"א וכדומה, וסביבו היו הרבה יהודים חילונים אפיקורסים שהיו כבולים איתו במחנה, והיו לועגים לו תמיד על אדיקותו כשהוא לא התפעל. באחד הימים החליט המפקד הנאצי לשבור את רוחו של היהודי, והוא נגש אליו עם צלחת הטריפה, עם חץ שלוף, בהתראה שאם יסרב לאכול יירה בו למות. היהודי פתח תיכף את צווארון חלוקו ואמר לנאצי במסירות נפש 'סיסי' (תירה בי), והנאצי נבהל מהתגובה האלא צפוייה והלך משם בבושת פנים.

הפלא הגדול היה כשהתברר שהיהודי הזה שהנאצי איים עליו היה בטעות יהודי אחר, שישב תמיד לצידו של היהודי מוסר הנפש, והיה אוכל בשופי את מאכלי הטריפה... ולא רק זאת, הוא היה יהודי חילוני שאף בביתו טרם המלחמה היה אוכל מאכלי טריפה רח"ל, והיו מאלו שלעגו לו, וכל העומדים שם שהכירו היטיב נפשותו הפועלות שמה, עמדו ותמהו איך זה שפוקר הלאה שמעולם לא הקפיד על אכילת טריפה, פתאום נחה עליו רוח קדושה עד שהסכים למסור נפשו בפועל ממש. והיות שניתן לו נפשו לשלום היה אפשר לשאול אותו על הפלא הזה, למה הוא פתאום רצה למסור את הנפש על דבר שמעולם לא הקפיד על זה כלל?

ענה היהודי 'רק אז כשהנאצי צעק עליו הוא הבין לראשונה מה זה מאכלות אסורות... והעומק המונח בתשובה שלו הוא, שרק אז הוא הבין שמאכלות אסורות זה משהו שמקשר בין יהודי להש"ת, עד אז הוא חשב שזה עניין של עבירה או לא עבירה, עתה כשראה כמה השטן הנאצי שמבקש בדווקא להכריח יהודי ליכשל בכך הוא הבין שזה עניין של להיות יהודי או לא להיות יהודי. הוא קלט שזה מלחמה מול עצם היהודי שלו, ואם כן התעורר בו ה'עצם' בכל כוחו, פתאום הוא היה מוכן למסור נפש כדי שלא להיכשל בעבירה.

והנהגה כהנה ידועים סיפורי מסירות נפש רבים של יהודים פשוטים וקלים שבקלים לאורך הדורות של כלל ישראל, אשר כל זה נובע מהכח העמוק ביותר שיש בנפש היהודי, שהוא למעלה הרבה מכל השכל שלו ומכל כח אחר בנפש, שאמנם בזמנים רגילים הכח הזה רדום ומוסתר, אך כשנקלעים בעת צרה ומצוקה אז הוא מתגלה במלוא התוקף.

ג

מתעורר כח המסירות נפש

וכאן אנו באים לגילוי הנפלא של האריז"ל. שהאר"י הק' מגלה שאז בימי המן גילו יהודים את כוחם בנפשם, היהודים הגיעו למצב של עת צרה נוראה בנשמיות וברוחניות, והיה נראה במו שמאסו בהם בשמים, ונתנתק הקשר שבניהם לאביהם שבשמים (כמו שאמרו חז"ל שגם מן השמים הסכימו עם הגזירה), אמנם דווקא אז נתעורר עצם עצמיות קדושת נשמתם והיה שם 'לך כנוס את כל היהודים' גדול, וגילו את הכח העמוק המתעורר

דווקא בעת צרה ומצוקה.

אגב, בתמונות של המגילות המצויירות לילדים נוהגים לצייר את היהודים שהתכנסו אז, כמו יהודים משלנו עם זקן פאות וכובע, אך על פי משמעות מחז"ל נראה שהתמונה היתה קצת שונה, מן הפוסקים משמע שכלל ישראל היו אז מעורבים בגויים באופן נורא, וכבר נשאו להם נשים נכריות, ולבד המציבור הקטן של מרכזי הצדיק והסרים למשמעתו היה כלל ישראל במצב געגוע מאד, וכפי שהמן קטרט שישנים מן המצוות, שזה כפשוטו וכמשמעו, ועל כן אכן כבר נחתם גזר דינם בטבעת מלכו של עולם כליה, רח"ל, אך כל זה היה עד לרגע של ויזעק זעקה גדולה ומרה, אז כשכלל ישראל מצאו עצמם במצוקה התעורר הכח העמוק של היהודי באופן העמוק והתקיף ביותר, ואז אירע הנס הגדול, והדר קיבלו ישראל את התורה מאהבה ומרצון.

וכתוב האר"י הק' שבפורים יש חידוש נפלא מאד, שמדי שנה בהגיע ימי הפורים מתעורר שוב אותו כח - של התגלות עצמיות קדושת ישראל - שהתעורר אז, והחידוש הנורא הוא, שהנה הסדר שהטביע הש"ת בעולם הוא שכן אדיר זה שבעצמות הנפש אינו מתגלה רק בשעה שהאדם נמצא בעת מצוק איום ונורא. והנה לא תקום פעמיים צרה, ותודות לה' צרה נוראה כזו שהיתה בימי אחרשוש והמן, אינו נמצא בזמן אחר, ויש זמנים שכלל ישראל יש להם אפילו הארת פנים מלמעלה, ומכל מקום גם בזמנים אלו שגם כשהכל הולך לנו על צד היותר טוב ללא שום קושי ומצוקה, וודאי לא בסכנה של להשמיד להרג ולאבד מתעורר מדי שנה אותו כח עמוק בנפש היהודי, שמעלה מהשכל ולמעלה מכל כחות הנפש, שמאיר בנפש היהודי במשך יום הפורים. ולכן ביום זה יש לכל אחד מישראל כח נפלא מאד, מה שאי אפשר לשער ואי אפשר לתאר.

ויודע מהרה"ק מצאנו ז"ע שאמר שאינו מתיירא משום דבר שבעולם, חוץ מאשר דמעה של אלמנה ושבורי לב הוא מתיירא ביותר, כי "שגג עמוק עקתם" הבאה מעומק עמוקו של עצם נפשו, אשר נגד זעקה זו אין שום מה שיעמוד נגדה, וכל שערי שמים פתוחים לפניו. ועל פי דברי האריז"ל הנזכרים, הנה בפורים יש לכל אחד ואחד אפילו האדם המאושר ביותר, כח נורא ביותר, וכל השתים פתוחים לפניו, וכמו שהיו תפוחים לנו בזמן ההיא. שהיינו במצוק האיום ונורא בזמן הגזירה.

וזהו החיוב של חייב אינש לבסומי בפוריא, שעתה מתגלה והעומק של היהודי, איך שהוא מקושר להש"ת בקשר מצד עצם נפשו, מתברר פתאום שהוא לא זקוק לישלל, כדי לבחור בטוב, הוא בוחר בטוב ה' מצד עצם המציאות שלו, וכל צריך אז יהודי בדווקא לשנות יין ולאבד כל כחות השכל, כדי לחיות את אותו קשר עמוק שמתגלה בו בפורים, איך שכולו רוצה ליכלל ולידבק בה, ללא כל היגיון.

זה אמנם יום שחייבים לנצל אותו, זה רק יום אחד בשנה מסתיימת הקשר העמוק הזה, ואח"כ זה מסתלק, וכמו שהמגילה מסתיימת 'וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים' למחרת פורים אנו מוצאים עצמנו שוב תחת שיעבוד הגוף וענייניו, אך בכל זאת אחרי שיהודי עובר פורים, זה כבר לא אותו יהודי.

זה נותן את הכח ללכת הלאה וליכנס לעבודת ה', כי אם יהודי הרגיש כבר נידח לגמרי שהוא לא מתאים ולא ראוי ולא שייך לפתוח שנה חדשה, הוא ראה בפורים שהוא כן שייך, ובכל התוקף, כי זה עצם המציאות שלו, והוא כבר יכול לבוא מכאן לפסח להתחיל שנה חדשה. וכפי שאמר ה'בית אהרן' ז"ע כמו 'פורים' כך ה'ליל שימורים', וכך 'יום הכיפורים', שיתכן לומר שזו הכוונה, שאם יהודי קיבל את אור הפורים וקלט כמה הוא מקושר בעצמותו להש"ת זה נותן לו את הכח להגיע לליל שימורים, ומשם ליום הכיפורים כראוי, יעורנו הש"ת שנוכח.

מעובד מתוך שיחותיו של המשפיע הגה"ק ר' בן ציון אפל שליט"א

דשפיה / כללי וחיצי קודש ממאורי החסידות

אחי, אל יקטן בעיניך אפילו איזה רגעים שתדבק נפשך בה', שהוא יותר נעלה ונשגב מללמוד ולהתפלל כמה וכמה זמנים רצופים.

הרה"ק רבינו הזקן ז"ע (טהרת הקודש, טהרת המחשבה פט"ו)

